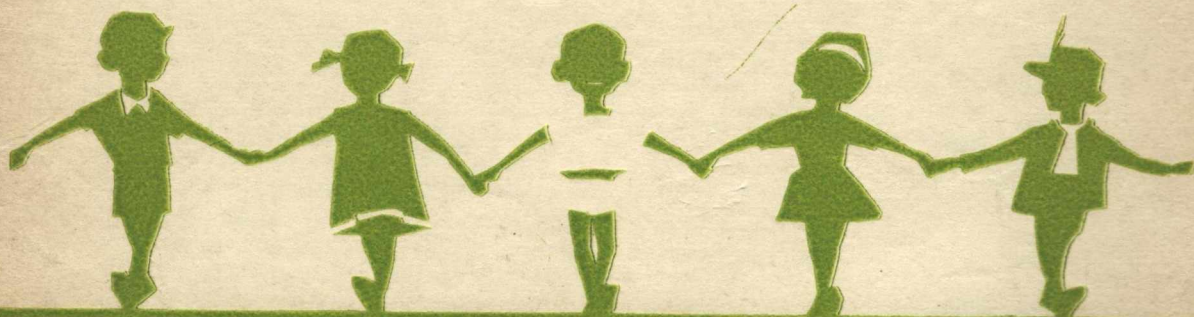

2
ЛЮТИЙ
1966

ДОШКІЛЬНЕ ВИХОВАННЯ

45 см від підлоги прикріплені відкидні полицки. На одній із них малята граються бочонками, матрьошками, на другій — кубиками, а третя полицка має отвори, в які діти вставляють перепилані різноколірні катушки, що сприяє розвитку дрібних м'язів кисті руки, окоміру і цілеспрямованості дії.

Діти люблять гратися великими дерев'яними машинами і паровозом з платформами. Малята сідають в машини, а більш старші діти катають їх. З цікавістю проводять вони час біля жолобка, по якому прокочують різноколірні кульки. (Жолобок легко зробити самим. Взяти три дощечки і збити їх під прямим кутом, довжина його 1,5—2 м, ставити його з нахилом 15—20°. Кульки виготовляємо з пап'є-маше, фарбуємо в різні кольори і покриваємо лаком).

У групі був манеж. Коли діти підросли, ми реконструювали його: зняли дві бокових сторони і з одного боку зробили східці, а з другого — схил. Малята з задоволенням піднімаються по східцях на гірку, граються на площадці гірки, спускаються по схилу. У групі є дерев'яні ящики з невисокими бортами (10—18 см), шириною 40 см і довжиною 60 см, поставлені вверх дном. Малята залазять на ці ящики і зстрибують з них. Ці ж самі ящики використовуються і для залізан-

ня всередину. Є кілька картонних ящиків, в яких діти катають ляльок, залазять в них самі. Ці ящики ми обрізали, відполірували, пофарбували.

Є в групі і ляльковий ігровий куточок, в якому багато ляльок, лялькових меблів, посуду. У шафі на одній із полицок розміщена яскраво пофарбована коробка з різними клаптиками тканин, намистом, комірцями. Малята беруть ці клаптики, намисто і наряджаються самі або наряджають своїх ляльок.

Каталку розмістили там, де більше вільного місця, і поставили її на килимову доріжку, щоб вона тихо котилася. Малят вчили возити каталку тільки по доріжці. Для більш старших дітей вносимо в групу гімнастичну лаву, по якій вони ходять. Іноді залишаємо обручі, прикріплені до двох стільців, в які діти пролізають. Столи, за якими вони їдять, теж є місцем для гри. Тут малята граються дрібним будівельним матеріалом. На час гри столи ми відставляємо вбік, а частину їх залишаємо посередині кімнати.

Відповідне розміщення меблів, різноманітного обладнання та іграшок сприяє розвитку рухів і підтриманню позитивного емоціонального тону, що є важливою умовою для фізичного виховання дітей другого і третього року життя.

Навчання чотирирічних дітей ходьби на лижах

М. ГОЛОШОКІНА

Ходьба на лижах — захоплюючий вид зимового спорту. Вона розвиває і зміцнює дитячий організм, загартовує його, формує життєво важливі рухові навички. Крім того, заняття цим видом спорту в умовах, що постійно змінюються, сприяють швидкому орієнтуванню в просторі, загартовують волю дитини, навчаючи переборювати труднощі, подола-

ти почуття страху. Ходьба на лижах високо оцінюється і як засіб активного відпочинку дітей після занять у приміщенні. На жаль, у науковій і методичній літературі не визначено досить чітко вік, з якого можна вчити ходьби на лижах.

У своїй експериментальній роботі ми починали вчити дітей ходити на лижах з чотирьох років. Експе-

римент показав, що діти цього віку стають на лижі з очевидним задоволенням. Оволодіваючи новим рухом — ходьбою на лижах, вони використовують наявний у них руховий досвід ходьби та бігу.

Пересування на лижах складне тим, що важко зберегти рівновагу та напрямок руху. Дитина, яка починає ходити на лижах, пересувається вперед нерівними й короткими кроками. В момент поштовху нога повністю не випрямляється, тому відштовхування слабке. Намагаючись утриматись на вузькій площі опори, дитина широко розставляє руки й ноги, підвищуючи тим самим ступінь стійкості. Крім того, на неї впливає незвичне відчуття обтяження ніг лижами, боязнь одірватися від снігової поверхні, страх перед падінням.

Однак все це не є нездоланною перешкодою на шляху до оволодіння правильними руховими навичками ходьби на лижах. Щоб сформувати їх, треба вчити дітей.

На основі проведеної експериментальної роботи ми висуваємо такі завдання у навчанні дітей чотирьох років ходьби на лижах:

Допомогти дітям освоїтись з новим для них відчуттям обтяження ніг лижами;

Сприяти оволодінню рівновагою під час ходьби на лижах;

Навчити ковзати на лижах і виконувати елементарні повороти;

Навчити спускатися з пологих схилів у низькій стойці і підніматися на схили.

У роботі з дітьми чотирьох років можна використовувати різні форми навчання ходити на лижах: заняття, ігри, прогулянки та ін. Ми проводили заняття з невеликими підгрупами дітей один-два рази на тиждень під час денної прогулянки. Тривалість їх наприкінці зимового сезону становила 15—20 хв. Це не викликало втоми, після заняття діти були веселі й спокійні, легко переходили до інших ігор та розваг.

Багато уваги приділяли ми підготовці дитини до заняття ще до того, як вийти на сніг. Прагнучи викликати інтерес до цього виду спорту, показували дітям, як катаються

на лижах школярі, розглядали з ними фотознімки та ілюстрації про зимовий спорт, демонстрували знятий нами п'ятихвилинний фільм про те, як ходять на лижах дошкільники, давали ляльок, одягнених лижниками. Коли такий інтерес було викликано, перейшли безпосередньо до навчання ходьби на лижах. Показували стояк для лиж, пояснювали, як брати їх і переносити до місця заняття. Учили одягати лижі: рівенько поставити їх на сніг і просунути ногу в кріплення.

На першому занятті на снігу слід запропонувати дітям постояти на лижах, кілька разів присісти, відставляти по черзі то праву, то ліву ногу вбік («розгладимо сніг»), притупувати на місці і т. д. Далі можна вчити ходити по снігу, приступуючи лижами, чергуючи таке приступування із сплескуванням руками. Цю вправу ми подавали в формі гри. Вихователь разом з дітьми говорив: «Рученята, рученята — хлоп, хлоп, ноженята — топ, топ!» За цими словами діти виконували вправу. Гра, як правило, дуже захоплює дітей, і вони починають виконувати рухи в дедалі швидшому темпі.

На перших же заняттях діти повинні обов'язково зробити кілька кроків. Ці кроки, безумовно, будуть несміливі, ніби намагаючі. Підбадьорюючи дітей, вихователь іде разом з ними, роблячи два великі і два маленькі кроки.

Для розвитку стійкої рівноваги на вузькій площі опори ми пропонували дітям ряд ігор та ігрових завдань.

Гра «Конячки». Діти біжать, часто приступуючи лижами по снігу. За сигналом вихователя «Тпру!» всі зупиняються і натягують віжки.

Гра «Великі-маленькі». Діти ходять по сніговій цілині. На слова вихователя: «Ось які стали великі!» діти випростуються, стоячи на лижах, і витягують руки вгору. На слова: «А ось які маленькі ми були!» — зупиняються і присідають.

Ходьба з предметом (як правило, іграшкою) в руках також тренує почуття рівноваги.

Малятам, що вперше стали на лижі, найбільш доступний ступаючий крок. При ходьбі таким кроком ковзання ще немає, носки лиж трохи піднімаються і лижі стають на сніг з легким пристукуванням.

Чотирирічним дітям важко ходити по одній лижні одне за одним через недосконалість рухової навички, різного темпу пересування окремих дітей і т. д. Тому під час ходьби ступаючим кроком діти ідуть паралельно, по трое-п'ятеро в ряд. 8—10 ступаючих кроків вони роблять за вказівкою вихователя. Розставляючи дітей на паралельних лижнях, можна провести ряд уже знайомих їм ігор: «Ідіть до мене!», «Наздоженіть мене!» та ін.

Наступним завданням навчання є оволодіння ковзним кроком. Доцільно, щоб перше уявлення про ковзання дитина дістала в так званому буксируванні. Вона повинна відчувати, що стоячи на лижах, ковзається, як на санчатах. Для цього до її пояса прикріплюють два паски, за які дитина тримається. Інші кінці їх тримає вихователь і ніби везе дитину за собою.

На наступному етапі вже можливе оволодіння ковзанням. Вихователь показує ковзний крок, повільно проходячи перед дітьми. При цьому він говорить: «Подивіться, як довго я не відриваю лижі від снігу, я ковзаюсь, а не йду! Щоб правильно ковзатись, треба трохи зігнути коліна — ось так, як роблю я».

Далі ми пропонували дітям йти вперед за вихователем, повільно, ковзаючись. Показуючи рух, супроводили його поясненням («На одній нозі довго-довго ковзаємось, тепер на другій нозі довго-довго ковзаємось. А тепер відпочинемо» і т. д.). Після цього пропонували дитині ковзатись до певного орієнтира, наприклад, до прапорця на відстань 8—10 м. Вона доходить до прапорця, бере його, махає ним і ставить на місце.

Подальше ускладнення полягає в ходьбі між двома рядами різнокольорових прапорців (на ширині 1 м). Це викликає інтерес, піднісєть емоційний настрій дитини.

Ще складнішим завданням є повороти на лижах, і ми навчали цього дітей наприкінці року. Спочатку пропонували «намалювати» лижами на свіжому снігу віяло. Діти переступали носками лиж, залишаючи їх задні кінці нерухожими. Далі їм давали завдання обходити великі предмети на ділянці дитячого садка (грибок, альтанку, навіс і т. д.).

Учити спускатися і підніматися ми починали після того, як діти оволоділи рівновагою під час ходьби по рівному місцю, освоїлися з відчуттям обтяження ніг лижами і засвоїли ступаючий та ковзний крок. Спочатку дозволяли спускатися з невисокого схилу (2—3 м), безпечного у всіх відношеннях, тобто на якому немає присипаних снігом предметів, пнів, вибоїв, кушів.

Дитині пропонували низько присісти і спускатися по вже прокладеній лижні. Якщо вона відчувала страх, підтримували її, спускаючись разом з нею. Щоправда, робили це дуже рідко. Щоб дитина переборола свій страх, фіксували її увагу на тому, як спускаються інші діти, підбадьорювали, старались викликати впевненість у своїх силах, рішучість. Щоб посилити інтерес і емоційну настроєність, пропонували під час спуску сплеснути в долоні або спуститися, тримаючи в руках ляльку, ведмедика.

З кожним заняттям ми збільшували довжину і стрімкість спуску. Наприкінці сезону діти спускалися з невисокого схилу довжиною до 5—8 м.

Щоб навчити підніматися, треба було провести попередню роботу. Дітям чотирьох років ми вважали за можливе запропонувати підніматися «драбинкою». Ступаючим кроком їм важко ще це робити. Ми спочатку пропонували дітям переступати вбік на свіжому снігу. Виконуючи завдання, вони старалися поставити лижі рівно і паралельно. Так і сходили на схил у 2—3 градуси.

Для закріплення набутих навичок виходили з дітьми в парк, сквер на лижну прогулянку. Після подібних прогулянок самопочуття малят

завжди було хорошим, значно поліпшувався сон та апетит. Заняття на свіжому морозному повітрі сприяли розвитку дихання. Крім того, під впливом систематичної ходьби на лижах поліпшувалась якість основних рухів.

Проведена нами робота показала, що діти, які регулярно ходили на лижах, мали хороші показники фізичного розвитку. Вони були загартовані, рідше хворіли, мали хорошу осанку.

Створення мовного оточення при навчанні дітей англійської мови

Є. МАТЕЦЬКА

(дитячий садок № 152 м. Харкова)

Більшість психологів, лінгвістів, вчителів вважають, що при створенні мовного середовища іноземна мова засвоюється легко і міцно. Психологічні особливості дітей дошкільного віку і сам уклад життя в дитячому садку сприяють створенню цього середовища. Насамперед, як сприятливий фактор при створенні мовного середовища хочеться відмітити бажання дітей говорити іноземною мовою як на занятті, так і поза ним. Як тільки діти узнають ті або інші англійські слова, вони зразу ж при спілкуванні одне з одним включають їх в свою мову.

Двомовні речення типу «Дай мені *a doll*», «Я бачу *a bear*», які зустрічаються на першому етапі вивчення іноземної мови і зникають, як тільки діти засвоюють необхідні у спілкуванні мовні зразки, говорять не про свідоме змішування двох мов, а про гаряче бажання дітей використати нову мову в своєму побуті.

У дитячому садку є найсприятливіші умови для реалізації бажання дітей розмовляти іноземною мовою в природних умовах. Діти цілий день разом граються, відпочивають, навчаються.

Багато вчителів англійської мови, в їх числі й автори посібника «Англійська мова в дитячому садку» Н. В. Агурова і С. І. Гвоздецька частину своїх занять проводять не тільки в груповій кімнаті, а й у роздягальні, вмивальній кімнаті, в саду, на вулиці, в парку. Але, зви-

чайно, вчителі іноземної мови, які працюють в школі, не можуть систематично відвідувати дитячий садок під час різних режимних моментів і проводити з дітьми цілий день. Зводити ж розмову з дітьми іноземною мовою тільки до занять (хай навіть і в природних умовах), на нашу думку, означає — не використовувати тих багатих можливостей, які дає для вивчення мови сам уклад життя в дитячому садку.

Колектив вчителів і вихователів дитячого садка № 152 м. Харкова задумався над тим, як добитися, щоб іноземна мова поряд з рідною звучала щоденно, як ввести іноземну мову в побут дитячого садка, в режимні моменти, тобто, як створити мовне оточення. Про досвід створення такого мовного оточення, на нашу думку, варто розповісти більш детально.

Важливим було визначити місце і функції вихователя в процесі навчання дошкільників іноземної мови. Вивчення методичної літератури з цього питання показало, що вчителі відводили різну роль вихователю в процесі навчання дітей іноземної мови. Так, наприклад, Є. С. Царапкина, яка проводила всі заняття з дошкільниками виключно іноземною мовою, відводила вихователю лише роль перекладача¹. Такий шлях залучення вихователя до процесу навчання дошкільників іноземної мови нам здавався дещо штучним і тому неприйнятним: як-

¹ Е. С. Царапкина. Німецький язык в детском саду. М., 1961, стор. 8.